

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan preznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 23.

V Ljubljani, dné 21. novembra 1901.

Leto XIV.

Dom slovenske mladine.

Če se, prijatelj, pelješ iz Ljubljane z gorenjsko železnico, zagledaš malo prej, preden pridrda vlak do prve postaje Vižmarje, na desno roko tik male vasi Poljane, vzdigati se novo prostrano zidovje. Na drugi strani železnice se razprostira pod goró lepa obširna vas Šent Vid, — na sredi z mogočno, pred par leti znatno povečano cerkvijo. Pol ure odtod na drugi strani Save se jame vzdigovati prijazna Šmarna gora z božjepotno cerkvijo Marijino. Marsikak potnik po železnici, ko se približa na dotično mesto, se dvigne v železničnem vozu, stopi k oknu pogledat in z veseljem opazuje, kolikor dopušča mimo hiteč vlak, koliko je že dozidanega. Tistim pa, ki se letos ali še nikoli niso vozili tod mimo, kažejo drugi sopotniki s prstom na novo veliko stavbo ter jim razlagajo: Vidite nove škofove zavođe! Kajti da hočemo o teh danes nekoliko spregovoriti, ste, dragi bravci, najbrž že uganili.

Pa ne samo govoriti o njih, ampak tudi pokazati Vam jih hočemo v podobi. Zato prinaša današnja številka „Domoljuba“ po fotografiji posneto sliko novih zavodov, v kolikor so bili dovršeni do začetka tega meseca. Saj imate tudi pravico, da zveste in vidite, kako se porablja denar, katerega dobri katoliški Slovenci zlagate v ta namen. Glejte, toliko se je doslej naredilo! Delavci še delajo in hité, da bi poslopje pred zimo pod streho spravili. Preden dobite naš list v roke, bo že precéj več dodelanega. Toda vedite, da to, kar tukaj vidite, ni

vse poslopje, kolikor ga nameravajo postaviti, ampak komaj tretjino vsega; toliko namreč, kolikor se bo za prvo silo potrebovalo.

Zidati so jeli — po cerkvenem blagoslovu — 21. dan Marijinega meseca maja. Tekom maja in junija je delo kljub raznim težavam toliko napredovalo, da je presvetli knezoškof mogel 16. julija, na praznik karmelske Matere Božje, blagosloviti vogelni kamen. K blagoslovu se je zbralo precej duhovnikov in ljudstva iz Ljubljane, Šentvida in okolice. Stavbeni prostor je bil okrašen, delavci so čakali v špalirju škofa z duhovniki, ki so se med mogočnim zvonjenjem šentvidskih zvonov podali na stavbišče, kjer je bil v ta namen prirejen mal šotor.

Vogelni in temeljni kamen je vzdian na onem voglu hiše, ki gleda proti šentvidski cerkvi in vižmarskemu kolodvoru. V kamen se je položila poznejšim rodovom v spomin listina z latinskim besedilom, ki bi se slovensko nekako tako-le glasilo:

„V slavo Bogu Vsemogočnemu in v čast blaženi Devici Mariji!

Potem, ko smo poklicali na pomoč mladniškega mučenca sv. Vida, je bil ta kamen blagoslovljen in vložen v temelj poslopju, ki ima namen slovensko mladino vzgajati v vednosti in čednosti. Blagoslovljen 16. julija v svetem letu 1901, ko je čoln sv. Petra 24. leto preslavno že tri leta po svoji demantni maši papež Leon XIII., težavno vladó Avstrije že nad petdeset let vodil Franc Jožef I., knezoškof

Anton Bonaventura Jeglič, ki je to delo započel in danes ta sveti obred izvršil, na Boga zaupajoč četrto leto vladal škofijo ljubljansko, se trudil in molil, da bi si vzgojil čisto in krepostno mladino, učeno in brezmadežno duhovščino ter tako vsakemu in vsem svojim vernikom pomagal k zveličanju.

Zupniji sv. Vida je tedaj načeloval Gregorij Malovrh, župansko službo pa opravljal Anton Belec, prepostrežljivi podpornik stavbe, katere načrt je vrlo spretno naredil arhitekt Jožef plemeniti Vancaš.

Spremljaj Bog Vsemogočni to delo z nebeško milostjo, da se srečno dviga z nizkega temelja v višave, ter učiteljem in učencem kaže varno pot proti vzvišenim večnim bivališčem!

Kamen je postavljen tako, da gleda ven iz zidovja, in na vnanji plati njegovi se bere latinsko:

„Vogelni kamen,
blagoslovil 16. julija 1901
knezoškof A. B. Jeglič.“

Ko je g. prelat dr. Kulavic, ki je navedeno besedilo sam sestavil v jako lepi, učeni latinščini, isto prebral latinsko in slovensko, stopil je na vzvišen prostor premilostni gospod knezoškof in pričujočim goreče govoril o započetih zavodih. Povedal je, kaj ga je privedlo k temu, da se je lotil tega ogromnega, težavnega podjetja, kako ga je v srcé zabolela meseca avgusta l. 1898. izjava slovenskih študentov, ki na visokih šolah študirajo, da nečejo imeti krščanstva za vodilo svojemu javnemu življenju; kako ga je zaskrbelo, kaj bo z ljudstvom, ako bo imelo take zglede, take nauke pri izobražencih. Povedal je, kako ga je Bog podpiral pri tem podjetju, kako sta papež in cesar odobrila njegovo namero, kako so ga duhovščina in verniki podpirali, in izrekel upanje, da ga tudi nadalje ne bodo zapustili. Končal je z besedami: Skupno delo nas vseh so ti zavodi! Duh liberalizma je vcepil ljudem sebičnost v srca, češ, vsak naj skrbi sam zase, kaj so mu drugi mar! Duh krščanski pa je: žrtvovati se za bližnjega. Proč s sebičnostjo! Tu imamo skupno delo. Karkoli kdo pri zavodih stori, koristil bo vsemu ljudstvu, vsej škofiji, pa tudi vsem Slovencem. Le hitimo! Oh, potujoč po deželi opazujem, kako ljudstvo peša in bolj siromašno postaja; bojim se, da pride čas, ko skoraj nikdo več ne bo mogel otrok šolati; pohitimo torej in ustanovimo zavode dobro založene tudi za take prežalostne čase, ki so že pred vratmi ali ki so deloma že nastopili!

Nato so kamen blagoslovili in v temelj vložili. Škof in drugi odličnejši gospodje so potem — kakor je ob takih prilikah navada — trikrat udar-

jajoč na kamen z raznimi izbranimi besedami izražali željo, da bi delo s pomočjo božjo srečno vspevalo.

Od tistega dne pa do konca oktobra se je poslopje za toliko dvignilo, kolikor kaže slika v današnjem listu. Vsakdo, ki je že kaj daroval v ta namen, mora biti vesel, videč to poslopje, če pomisli, da je tudi s svojimi krajcarji pripomogel do tako lepe stavbe po pregovoru: Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.

Da dragim bravcem prav živo predočimo veliko potrebo teh zavodov, povemo k sklepu še to, da so se preteklo leto na neki gimnaziji v kranjski deželi do malega vsi osmošolci med seboj zavezali s častno besedo (!) da ne gredó v semenišče. In res se jih je letos za semenišče oglasilo tako malo, kakor že veliko let ne. V poznejših letih se pa utegne to še poslabšati.

In za take slabe čase se moramo varovati! Zato ne odjenjajmo in se nenačujmo! Polagajmo kamen na kamen, dokler ne bo — dovršen stal pred nami dom slovenske mladine!

Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!

3. Pravila male hranilnice (čebelice) v Novi vasi

I. Ime in namen.

1. Družba se imenuje: „Mala hranilnica Marijine družbe v Novi vasi.“
2. Namen družbe je zboljšati razmere svojih udov v npravnem in gmotnem oziru s tem
  - a) da jih vadi varčevanja in
  - b) varuje zapravljevosti ter jih tako odvaja pijančevanju, slabim družčinam, nepotrebemu lišpu v obleki itd.

3. Hoče torej iz njih napraviti dobre kristjane ter koristne ude človeške družbe.

II. Članstvo.

1. Vlagati morejo v malo hranilnico le udje Marijine družbe v Novi vasi.
2. Kdor se iz družbe izbriše, se mu njegova vloga z obrestmi vred izplača.
3. Kdor prestopi v drugi stan ali drugo družbo, lahko pusti svojo vlogo v mali hranilnici.

III. Poslovanje.

1. Mala hranilnico vodita brezplačno dva uda Marijine družbe v Novi vasi, imenovana od njenega vodstva.

2. Posluje se vsako nedeljo popoldne ob določeni uri v družbeni sobi.
3. Vsak vplačani in izplačani znesek se vpiše v blagajnični dnevnik, glavno knjigo vlog ter malo vložno knjižico, katero prejme vlagatelj.
4. Izplačila in vplačila morajo biti potrjena od obeh poslovodij.
5. Vsako nedeljo se seštejejo prejemi in izdatki ter pregleda blagajna, če se vjema z dnevnikom.
6. Svote od 20 K naprej, ki ostanejo v blagajni po poslovnem dnevu, se naložijo na posebno vložno knjižico domače hranilnice. (Če ni domače hranilnice, pa po položnici pri „Ljudski posojilnici“ v Ljubljani.)
7. Če se več vzdigne kot vloži in ni v blagajni denarja, se ravno tako denar vzdigne pri domači hranilnici (oziroma „Ljudski posojilnici“).
8. Vloge se obrestujejo po 4% vselej od 1. dneva vlaganja sledečega meseca, in do konca meseca, po katerem se je izplačala vloga.
9. Koncem poslovnega leta, ki se sklene z 31. decembrom vsakega leta, se izračunijo obresti vsake vloge in pripišejo glavnici.

IV. Nadzorstvo.

1. Nadzorstvo izvršuje vodstvo Marijne družbe (prednik — prednica, pomočniki — pomočnice in tajnik — tajnica) ali celotno ali po določenem odseku.
2. Blagajna in knjige se pregledajo vsaj enkrat na mesec.
3. Glavno nadzorstvo in rabsodišče ima v vsem vodniku (dotični duhovnik) Marijine družbe.

Pojasnila: Ure poslovanja se bodo morale ravnati po razmerah kraja. Kjer so tovarniški delavci ali delavke, bo treba sprejemati vsaki znesek dalje od 20 h, na kmetih bo morda zadostovalo od krone naprej. — V nekem kraju so nedavno poslovanje pri „Čebelici“ tako uravnali, da pomočniki (oziroma pomočnice) pobirajo od udov po posameznih vaseh, v nedeljo izročé nabrane svote vodniku (ici), ki jih vpiše v dnevnik, a duhovni voditelj naposled vse vknjiži v glavno knjigo.

Marijine družbe, ganite se!

Jugoslovanski poslanci za vseučilišče v Ljubljani.

Poslanci dr. Šusteršič, dr. Ferjančič in dr. Ivčević ter tovariši so stavili sledeči nujni predlog:

Že nad 50 let Slovenci ponavljajo zahtevo, naj bi se jim dalo slovensko vseučilišče. L. 1848 je tedanja vlada to zahtevo priznala kot utemeljeno ter

tako vseučilišče kot koristno in potrebno. Tudi je tedaj vlada naglašala, da načelo narodne ravnopravnosti in pravična obramba skupnih koristij zahtevata izvršitev te zahteve, ter je vsled tega tudi obljubila ustanovitev slovenskega vseučilišča.

To vprašanje pa se tedaj vsled političnih zmešnjav, državnopravnih in finančnih skrbij ni rešilo.

Od tedaj pa ta zahteva ni zaspala, temveč je v zadnjih letih dobivala vedno več tal in odmeva.

Slovence pa v tem vprašanju odkrito in odločno podpirajo tudi Hrvatje in Srbi v Avstriji. Ta zahteva je danes skupna vsemu jugoslovanskemu prebivalstvu.

V seji dne 20. oktobra 1898 je poslanec dr. Ferjančič vložil prošnjo, ki vsestransko utemeljuje vprašanje glede slovenskega vseučilišča v Ljubljani ter zahteva ustanovitev takega zavoda.

Ta zahteva pa je postala nujnejša in važnejša ravno sedaj, ko je sedanja vlada na interpelacijo barona Malfattija, dr. Hortisa in tovarišev povodom znanih dogodkov na vseučilišču v Inomostu izjavila, da hoče za pravnike italijanske narodnosti na inoškem vseučilišču ustanoviti samostojno fakulteto ali pa skrbeti za to, da morejo italijanski dijaki na drug način v svojem materinskem jeziku poslušati predavanja na vseučilišču.

Ako torej vlada obljubi vseučilišče Italijanom, ki štejejo v Avstriji okoli 670.000 duš in imajo na leto do 400 dijakov na avstrijskih vseučiliščih, je gotovo tembolj opravičeno, da vlada ustanovi vseučilišče za Jugoslovane, ki štejejo v Avstriji nad dva milijona duš in pošiljajo na leto nad 700 dijakov na nemška vseučilišča.

Zahteva, da se jugoslovanska mladina poučuje in izobražuje na vseučilišču v svojem materinskem jeziku, je utemeljena v didaktičnih razlogih, kakor tudi v načelu ravnopravnosti. Ti razlogi zahtevajo, da vlada nemudoma stori vse potrebne korake za ustanovitev jugoslovanskega vseučilišča, oziroma da čimpreje v poslanski zbornici predloži dotično predlogo. Vsako obotavljanje in odlašanje bi Jugoslovane naravnost žalilo.

Finančni pomisleki tukaj niso merodajni, ker ta opravičena zahteva je kulturnega pomena, za katero se ne zanimajo le Jugoslovani, ampak se mora zanimati tudi vlada.

Sicer pa je samo ob sebi umevno, da mora vsaka nepristranska vlada podpirati in pospeševati kulturni razvoj vsake narodnosti.

Kar se tiče finančnega vprašanja, naglašamo, da je deželni zbor kranjski leta 1898 sklenil, da dovoli za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani podporo v znesku enega milijona kron, in da je mestna občina ljubljanska obljubila 100.000 K.

Z ozirom na to podpisani nujno predlagajo:

„C. kr. vlada se pozivlja, da čimpreje zbornici predloži načrt zakona, s katerim se Jugoslovanom zagotovi vseučilišče s pravno, modroslovno in bogoslovno fakulteto.

V formalnem oziru pa predlagajo, naj se ta predlog izroči šolskemu odseku.“

Ta nujni predlog so podpisali vsi slovenski, hrvatski in srbski državni poslanci.

Kako si je pomagal frater Jeronim.

Priletan frater kapucinski je nekega večera počasi stopal po rebri proti samostanu. Pobiral je po dnevu milodare in nesel na hrbtu vrečo s sočivjem, kruhom in raznimi drugimi darovi, ki bi zadostovali za hrano samostanu za par dni. Poleg tega je imel v vogalu robca zavezanega nekaj drobiža za samostansko kapelo. V roki je držal molek, prebiral jagode in molil sv. rožni venec. Pohlevni in prijazni brat Jeronim se je bil danes nekoliko zakasnil, in je slišal od daleč, da že zvoni k večerni molitvi. Da bi nekaj prihitel, se obrne s ceste na bližnjico po stezi skozi gozd.

Komaj je bil nekaj stopinj s ceste, skoči iz goščave predenj grdogled človek, mu nastavi revolver, kričeč: »denar ali življenje!« — »Kaj neki boš dobil pri ubogem kapucinu,« — se izgovarja frater, »saj nimam družega kot nekoliko jestvin in nekaj soldov, ki pa niso moji, temveč namenjeni za našo kapelico.« Lepa beseda pri divjem roparju ni pomagala nič, frater je moral vse dati, vrečo in denarje. S silo se ne opravi nič, si misli frater, kaj ko bi si pomagal drugače. »Ej gospod,« zakliče za roparjem, ki je nesel sad njegove bernje in truda, »bili ste tako dobri, da ste mi pustili vsaj življenje, prosim vas, storite mi še drugo dobroto. Lejte, bojim se, da me bodo tovariši v samostanu kregali, če prazen pridem domov, ali mi še celo ne verjeli, da sem prišel v tako nesrečo, in mi oponašali, da sem lenobo pasel in v senci polegal. Ustrelite torej enekrati v moj plašč, da bom lahko spričal, da sem moral vse dati.« »No, to ti pa že naredimo,« pravi ropar, »le razgrni svoj plašč.« Ropar ustrelil trikrat vanj; frater ogleduje prestreljene luknje, ter reče: »Tako so majhne, saj se komaj poznajo, ustrelite še enekrati, da bo bolje videti.« Zgodi se in tolovaj pravi: »To so bile pa tudi poslednje krogelje v mojem revolverju.« »Ali nimate nič večjih?« ga vpraša frater. »Nobene več ne.« »Tako, ti potepuh ti!« zavpije frater. »Zdaj se bova pa drugače poskusila.« Hitro zgrabi frater Jeronim, ki je bil, dasi priletan, vendar še čvrst in močan, tolovaja za vrat, ga vrže na tla, mu vzame vrečo in denar, ter gre mirno dalje proti domu.

Družinska pratika za leto 1902 je ravnokar izšla v še lepši izvršitvi in z mikavnejšo vsebino od vplanske. Naročniki in bravci „Domoljubovi!“ *Zahtevajte pri trgovcih edino le „Družinsko pratiko“, katera se dobiva v trgovinah v mestih in na deželi.*

✻ Listek. ✻

Krivicica s krivicico.

(Gorska novela. — Spisal P. P.)

(Dalje.)

V.

V Andrejčku je dozoreval sklep in naposled do zorel popolnoma:

»Izpodžagam mu brv — in odkrižam se ga — in prost bom —«

Če se je poprej dolgo branil te misli, se jo je sedaj oklenil toliko strastneje.

»Izpodžagam mu brv! Sam hoče tako... Čemu ne gre, ko sem mu rekel!«

In vedno iznova je skušal opravičevati svoj korak.

Že sama zavest, da hoče poravnati krivicico, ga je tolažila za hip. A le za hip! Prišli so trenutki, ko tudi ta zavest ni izdala in mu je vest vendarle bila nemirna. Tedaj pa je nastopil denar — Urbanurjev denar... Misel na Urbanurjev denar in pa na dve krivicici v hlevu — ta je bila tako močna, da je ob njej naenkrat umolknila vest in tudi vse drugo...

Pač! Samo enkrat je pritisnilo na Andrejčka s tako močjo, da sta morala celo denar in obe krivicici stopiti v ozadje. To je bilo neko jutro, ko se je zbudil zgodaj in na postelji premišljeval to in ono. Tedaj se je kar mahoma ustrašil svojega sklepa in se zgrozil pri misli na umor... In tedaj ga je obvladalo tako, da se je bridko pokesal in da je hotel z vso silo nazaj spomnil se je Žagarja onstran vode. On je bil pameten človek, on bi mu vedel svetovati.

In zmislil si je, kako bi mu razložil stvar in kaj bi Žagar rekel na to.

»Vidiš — tako bi mu rekel Andrejček — »tako kole mislim storiti; zaradi Urbanurja in pa zaradi dveh kravic bom izpodžagal Nacetu brv... Kaj praviš na to?«

Žagar bi se začudil, da bi mu obrvi stopile gori do las.

»Kaj —?! Radi dveh krav boš šel in boš žagal? Ne, tega ne smeš! Na — tu imaš denar: kravico kupi in Naceta izplačaj... In potem ga zabodi!«

»Pa Nace bo hud —«

»Kaj hud! Kaj ti more, če je hud? Ali ne stoji v oporoki, da naj gre? — Čemu li imaš tako malo poguma? Ali nisi gospodar pri hiši?«

In Žagar bi šel dalje:

»Ali ga boš spodil? Povej, ali ga boš!«

Tedaj bi pa Andrejček — (tako se mu je zdelo) — vendarle ne upal odgovoriti:

»Bom!«

Ne, ne — tega bi ne mogel! Nacetu bi si ne upal reči še enkrat, da naj gre...

Sicer bi pa bilo treba Žagarju denar vrniti, ako bi posodil. Urbanur pa —, kar bo Urbanurjevo, to bo tudi Andrejčkovo — če prej ne, vsaj po njegovi smrti...

In Andrejček se je zopet oklenil prvotnega sklepa.

In tako ga je misel na zločin oprejala od dne do dne bolj.

Pa navzlic trdnemu sklepu so bili za Andrejčka vendarle grozni tisti dnevi, ki so sledili. Zunaj je deževalo — (in morebiti slabo vreme tudi ni bilo brez vpliva na Andrejčka) — in voda je bila narastla. Na mletev niti misliti ni bilo; zato se je baval Andrejček le sam s seboj in svojimi naklepi. Ljudje so ga videli, kako je v plohi in brez dežnika dirjal ob vodi gori in doli in metal kamenje na sredo struge, kot bi se hotel prepričati ali je globoka dovolj, ali ne... No, ljudem se to ni zdelo čudno. Mlaj je bil — in ob mlajevih dneh se je Andrejček še vselej izmislil kaj posebnega.

Andrejčka je gnalo, da bi izvršil dejanje čim prej. Pa upal je, da voda naraste še bolj, in upal je ugodne prilike.

Nazadnje že ni več kazalo, da bi odlašal — in Andrejček se je odločil, da izvrši.

Čudna in nemirna noč je bila. Deževalo ni; le rosilo je kakor iz megle. Nebo je bilo prevlečeno s črnimi oblaki in v oblakih se je zbirala ploha, kot bi hotela udariti na zemljo zdajzdaj; veter že ni bil več navaden veter —; to je bil vihar. Orumenelo listje je v kupih padalo raz drevje in se močilo v mlakužah, ki so se zbirale kraj potov.

Andrejčku je padlo nekaj težkega, neznanega. In nič več se ni obotavljal in nič več se ni izpraševal kaj dela, ko je izbiral žago in vrvi.

Pred hišo je postal in poslušal.

Iz vasi sem se je čula ura, ki je v zamolklih udarcih tolkla deset. Mimo mlina je drla voda; penila se je, se jezno zaganjala ob steno in drvila je seboj ruše, korenine in drugo navlako, ki jo je vzela kje gori v Kremeniku.

Andrejček je zaprl duri in se splazil prihuljeno mimo jezov in plotov. Zraven je postal na vsakih deset korakov in pazno poslušal, je li vse varno ali ne...

Nič sumljivega ni bilo slišati.

Prišel je na mesto...

Tudi tu ni bilo nič nevarnega. Voda je bobnela tako kakor doli nižje in se divje zaganjala ob opornje, ki so podpirale brv. Včasih se je zadela ruša ali korenina — in tedaj je zaječala opornja in brv se je stresla...

Ne dolgo in med bobnenjem valov se je začul rezek glas — — glas žage, ki se je z ostrimi zobmi zadirala globokeje... Kadar je veter bučal z vso silo, tedaj je tudi žaga pela glasneje; ko pa se je za hip umirila narava, tedaj je hreščala tudi žaga bolj zamolklo.

Iz vasi pa se je čulo hripavo petje čezdalje glasneje —

VI.

Drugo jutro je solnce vzhajalo tako prijazno, kakor da se ni prejšnjo noč zgodilo ničesar posebnega. Oblaki so se bili prevlekli proti jutru in rdeč pas se je napravil na vzhodu: znamenje, da so deževni dnevi v kraju.

Lepo vreme je bilo velikega vpliva na Andrejčka. Ko se je to jutro prebudil (spal itak ni vso noč, ampak se premetaval na postelji in šele proti jutru zadremal v mučne sanje) — je solnce že sijalo na okna. Zazijal je, se pogladil po obrazu in je hotel biti vesel, kakor vsako jutro, kadar je solnce posijalo na okno in ga slučajno dobilo še v postelji. Pa v tem hipu so mu pali v spomin pretekli dogodki in pretekla noč... In tu mu je bilo, kot da so črni oblaki zagrnili nebo in se je solnce skrilo naenkrat!

Vest se mu je oglasila...

— Kaj si storil?

Kako to, da se je rinilo to vprašanje to očitaneje v zavest tako jasno in tako glasno kakor še nikdar.

— Kaj si storil? Ali si res —? Ali —?

Morebiti pa ni bilo res? Morebiti je vse to le sanjal?

Mel si je oči in se dvignil na postelji.

Glej: vrv je ležala zvita pred posteljo in žaga je visela na žeblju...

Gorjé! Gorjé!

Planil je pokoncu.

Obstal je in poslušal, če morda začuje stopinje zgoraj v hišterni, če je morda Nace vendarle —

Nič!

Tekel je hitro po stopnjicah v prvo nadstropje in potrkal:

Nič!

To ga je navdalo z obupom, da so se mu kolena pošibila in ga je krčevito zbolelo srce.

»Nace! Nace! Nace!«

Nič!

Predstavljal si ga je, kako bodo dobili Naceta: mrtvega, z globoko udrtimi očmi, z široko odprtimi usti... Stresali ga bodo in postavljali na glavo, hoteč ga oživiti, a zastoj! Nace bo mrtev, mrtev... Prinesli ga bodo domov in mrtvo oko se bo obrnilo nanj in usta bodo zazijala vanj.

Ha! Kako je to stresalo po udih!

Pa ali je res bilo —? Ali je bilo res vse to?

Drl je zopet nizdol, odprl okno in gledal vun.

Tam zunaj je bilo vse kakor druga jut'ra, kadar je sonce sijalo in je deževje ponehalo. Voda je drvila mimo mlina —, narastla sicer, a ne več kalna, in kapljice so se lesketale po površini... Vse kakor druga jut'ra! Le Andrejček — ta ni bil kakor druga jut'ra!

O Bog! V teh par dneh — pa taka izprememba! Andrejček samega sebe ni več izpoznal!

In ali je res vse izgubljeno?!

Tresel se je po vsem životu.

»O Bog! O Bog!«

Sedel je na klop in se izkušal domisliti, kako je prišlo do tega in ali je sploh prišlo do vsega tega...

Kako je bilo?

Krivicco je hotel popraviti —, da: krivicco je hotel popraviti! In vsak vé, da se krivicca mora popraviti! To je hotel! Ali ni prav, da je hotel?

Vest mu ni mogla reči, da bi ne bilo prav, kar je hotel.

Dobro! To je hotel! — Nace pa mu je bil napoti...

In ali ni poizkusil pri Nacetu, da ga spravi s pota, če mogoče izlepa?

Vest mu je rekla, da!

In potem —?

Potem, ko je bilo zaman vse drugo, se je odločil — —

Hu! Sedaj pa ta vprašanja! Ta očitjanja!

In ali je bilo prav, da se je odločil? Ali ni imel drugih sredstev, drugih pripomočkov? Ali je Nace zaslužil to? Ali bo Urbanur s tem zadovoljen?

To ga je morilo! To ga je hotelo zadušiti, uničiti! To je bilo grozno!

Kakor divji je planil po konci.

— Morda, morda pa še ni vse izgubljeno; Morda ni šel niti domov... Kdo vé, če ni morda ostal v gostilni —?

Iskrica upanja se mu je zablestela v očesu in bos in gologlav je drl proti vodi in potem ob vodi navzgor...

Brvi ni bilo več — gorje!

Obstal je za hip in upanje mu je ugasnilo v očesu...

Še nekaj: Morda pa je brv padla sama —; morda jo je podrla voda...

Vaekako se je hotel prepričati o tem!

— K Lahu! K Lahu!

Ako dobi Naceta pri Lahu — in zakaj bi bilo to nemogoče? — ah, ako dobi Naceta pri Lahu — potem — potem bo vse dobro...

In ni se pomišljal. Tekel je ob vodi dalje, kjer je višje gori bila voda plitvejša. Tekel je, dasi mu je robida trgala obleko in ga je grmovje bilo po obrazu —, tekel je in dospel na mesto, kjer je držala preko vode druga brv in jo potem v diru ubral nazaj proti Lahu.

»O, B g, ti mi pomagaj! Samo še sedaj mi pomagaj!«

Iz L hove gostilne je prihajalo petje... Hri-pavo je bilo to petje... Vmes pa se je čul glas: visok in zadirčen... Bil je glas Nacetov! Da, to je bil glas Nacetov!

Andrejček je zavrisnil veselja!

Drl je kakor divji...

»Zgoraj bom jaz! Prokleta, zgoraj bom jaz!«

Oh — to je bil Nace!

In Andrejček je planil v izbo, v sredo tja mednje:

»Nace! Moj Nace! Jeli, da si ti! Ah, ti si, ti!«

In objemal ga je in ga stiskal k sebi, kakor bi bil videl rajnega Berlaja, da se mu je prikazal tisto uro...

Pivska družba je zijala in čakala, kaj bo iz tega.

Gostilničar pa je namignil ženi, ki ga je vjela na stopnicah in ga prašala, kaj je Andrejčku —:

»Kaj neki —?! Mlaj je bil sinoči in meša se mu danes!«

(Dalje.)

Politični razgled.

Državni sbor. Izpočetka je vse kazalo, da bo proračun vendarle rešen do novega leta. Sedaj tega ni več pričakovati. Ali zadržujejo Čehi, ali pa se kuja nemška levica. Najbrž si bo vlada zopet morala pomagati s proračunskim provizorijem. Čehi so opravičeni, da ne podpirajo vlade, Nemci pa vsak majhno prijaznejši korak, ki ga stori vlada, da bi potolažila Čehce, grdo gledajo in brž godejo. Kar ne more jim v glavo, da bi v Avstriji poleg njih kak drug narod kaj veljal ali imel. Toda do tega mora priti, če Avstrija hoče obstati; Slovani so se naveličali nadvlade nemške manjšine. Vlada je istinito z eno nogo še vedno v nemški levici in gleda skozi prste vsenemško gibanje; zato je bilo prav umestno, da sta ji dr. Kramar in dr. Začek izprašala težko vest. Te nezdrave razmere — je rekel dr. Začek — niso delo zadnjih let, ampak sad napačnega postopanja avstrijskih državnikov, odkar imamo to ustavo. Država sedaj žanje, kar so ti grešili proti njej pred štiridesetimi leti. Ti so avstrijske razmere postavili na glavo; manjšini prebivalstva so dali neomejeno

oblast, večino pa so postavili v kot. Sedaj je le ta tudi v zbornici dobila večino, a vseeno nemška manjšina še vedno terja, naj se ji pokori. Toda to ne bo šlo. Sedanji ministri imajo morda dobre namene, toda iz zagate ne pridejo, dokler bo ravnopravnost med narodi, zagotovljena v državnih zakonih, ostala mrtva na papirju. Čas je, da vlada razobesi enkrat avstrijsko zastavo, pod katero se morajo in hočejo zbrati vsi avstrijski narodi proti vsenemškim in vseitalijanskim rovarjem. — Zbornica je zvesta podoba zamotanih razmer v naši državi. Cujmo kako sodijo o njej socialni demokrati. Na strankarskem shodu na Dunaju jo je soc. dem. posl. Daszynski takole označil: „Mi nimamo zbornice. Ta zmes pravic in krivic, neumnosti in sirovosti ni in ne more biti zbornica. Izgubili smo vero v to, da bi še bila zmožna življenja. Štiri leta smo se trudili, da ohranimo to bolno revo pri življenju... Kakor ladja brez krmila drvi semintja po valovih najnižih strasti... Ta zbornica je zvesta podoba, ki kaže, kakšne so razmere po celi državi.“ — K vsem zaprekam in težavam se je zadnji čas še pojavilo kočljivo vseučiliško vprašanje, kateremu se vlada ne bo mogla izogniti. Zakaj je to bruhnilo na dan? V Inomostu so nemški dijaki začeli demonstracije proti dr. Mestrini, ki je hotel predavati v laškem jeziku. Vseučiliško starešinstvo je nato sklenilo ustaviti začasno njegova laška predavanja. Nato so se začele demonstracije na dunajskem vseučilišču in tepež med Nemci in Italijani. Poslednji so dejali, da demonstrirajo samo proti vladi, ki jih sili, da morajo študirati na nemških vseučiliščih. Nemški dijaki pa so jih vseeno napadli in potisnili na cesto. Zaraditega so v Gradcu italijanski dijaki imeli sestanek, kjer so zahtevali: 1. ustanovi naj se italijansko vseučilišče v Trstu, 2. dokler to ni ustanovljeno, naj se priznavajo izpiti iz italijanskih vseučilišč kot veljavni za Avstrijo. Tudi mesto Trst je brž odposlalo prošnjo v tem smislu na državni zbor. Baron Malfatti, vodja laških drž. poslancev, je govoril v državni zbornici o teh dogodkih, rekši, da so sicer obžalovanja vredni, a jih je vlada sama kriva, ker nasprotuje pravicam laškega jezika na vseučiliščih. Naučni minister Hartel je obljubil, da se ustanovi laško vseučilišče v Trstu. Dejal je namreč, ko je odgovarjal na interpelacijo barona Malfattija: „Nade, ki so se gojile v laška predavanja v Inomostu, se niso izpolnile. Sedaj bo dolžnost državi, da najde drug način pomoči, da bodo laški dijaki mogli nadaljevati študije v materinem jeziku, in vlada se ne bo strašila, v tem oziru obrniti se do zbornice, da odobri njene predloge.“ Jugoslovani so s tem odgovorom skrajno nezadovoljni, ker je minister Italijanom obljubil vseučilišče, medtem ko vlada nje popolnoma prezira, dasi imajo do svojega vseučilišča več pravic. Italijani štejejo v Avstriji okoli 670,000 duš in imajo na leto 400 dijakov na avstrijskih vseučiliščih, Jugoslovani pa štejejo nad dva milijona duš in imajo nad 700 dijakov na nemških vseučiliščih; torej so veliko bolj opravičeni terjati od vlade svoje vseučilišče. In koliko let ga že zahtevamo Slovenci v Ljubljani! A kaj je ž njim? Zato je sedaj prilika, da opozorimo vlado, naj poprej popravi krivico, ki se godi nam, potem naj šele daje višje šole drugim narodnostim. Odločno in tem razmeram primerno so

nastopili v lepi vzajemnosti slovanski vseučiliščniki ter zahtevali, naj se jim ustanovi vseučilišče v Ljubljani. In jugoslovanski poslanci so še stavili nujen predlog za vseučilišče v Ljubljani, katerega prinašamo na drugem mestu.

Shod ogrskih katolikov se je vršil 5. nov. ob navzočnosti 14.000 katoliških mož iz vseh delov dežele. Izmed škofov sta bila zraven kardinal Schlauch in nadškof Csaszka poleg mnogo drugih cerkvenih dostojanstvenikov. Slavnostni govor je imel drž. poslanec grof Ivan Zichy ml., ki je v ognjevitih besedah poudarjal potrebo tesnega združenja vseh zavrednih katolikov. V cerkvi in šoli se mora podkrepiti verski čut. Ogrska mora zopet postati katoliška država.

Volitna borba na Hrvaškem je bila izredno huda. Kako so ondi delali vladni mameluki, to je že brez vse primere. Shode so prepovedovali, časopise zaplenjali, ovirali vsako občevanje kandidata — seveda le opozicionalnega — z volivci; celo pisma niso dohajala tje, kamor so bila naslovljena. Tako n. pr. kandidat Kešer niti iz hiše ni smel; čuvali so njegovo stanovanje stražniki. Istotako je imel „častno“ stražo župnik v Vrbanju. Odredila je to krajevna oblast, češ, da so taki nevarni miru in javnemu blagostanju. Vladni agitatorji pa so počeli, kar se jim je zljubilo; njih agitacija ni bila nič nevarna. Čudna dvojna mera vkljub toliko proslavljeni svobodi! In tako židovsko-liberalno stranko podpirajo javno — Frankovci, prijatelji in somišljeniki naše Tavčarjeve garde. Zaradi tega nečuvnega pritiska od strani mažaronstva in ker so opozicionalne volivce na mnogih krajih kar pozaprli ali niso pustili glasovati, je opozicionalna stranka morala izgubiti še precej onih mandatov, ki jih je imela dosedaj.

Angleški kralj je pri nekem obedu rekel! „Žal, da še vedno traja ta (južno afriška) vojska; toda mi molimo iskreno za vrnitev miru in blagostanja.“ Kralju je torej žal in moli za mir, a tem manj molijo zanj njegovi ministri. No saj pa tudi nimajo časa, ker jim Buri dajo preveč opraviti. Od Holandske je zahtevala angleška vlada, naj zapove Krügerju, da zapusti holandska tla, sicer nastopi resno (?) proti njej. Krüger se menda res premakne v južno Francijo.

Grški kralj in sin princ Jurij sta se dalj časa mudila na Dunaju. S cesarjem, ki se je 7. nov. vrnil iz Gedeljeva, so si ta dan menjali obiske. O pogovorih v javnosti ni nič znanega, vendar se sme s precejšnjo gotovostjo trditi, da se je več ali manj reševalo tudi znano krečansko vprašanje.

Tržaški namestnik grof Goess pojde namesto grofa Merveldta v Tirole; na njegovo mesto pride namest. podpredsednik na Dunaju grof Giovanelli-Gerstenburg, roj. Tridentinec.

Pogojanja o avtonomnem carinskem tarifu so se 12. nov. začela med avstrijsko in ogrsko vlado. V poslaniških krogih se trdi, da je nekaj upanja na končno sporazumljenje obeh vlad glede načel, na katerih podlagi naj se izvrši drugo branje avtonomnega tarifa.

Francoske nune ne marajo v Avstrijo. „Salcburška kronika“ je pisala nedavno: „Da pomirimo strahopetce, katere že mrzav pretrese, če slišijo o kakšnem menihu ali nuni, povemo, da se dosedaj še

ni nobena francoska nuna naselila na Saleburškem in, kolikor je nam znano, se tudi ne bo. Rajši gredo v protestantovsko Anglijo ali Holandsko in med protestanti jedo kruh pregnanstva kakor pa v naši Avstriji, kjer se zdi, da imajo že glavno besedo najbolj fanatični protestantje."

Na Kitajskem je umrl Li-Hung-Čang, ki je v zadnjih homatijah vodil pogajanja z evropskimi velesilami. Bil je dober državnik ter je užival naklonjenost skoro vseh evropskih držav; a ravno zato na kitajskem dvoru ni bil priljubljen. Že takrat je moral 'oboleti', a je smel pozneje zopet 'okrevati'. Sedaj so ga pa uradno proglasili za mrtvega. Pokojnik ima mnogo zaslug za udomačenje evropske

odstopiti Angležen pokrajino Withewaterrand sè zlatimi rudniki. Sicer so pa pripravljene nadaljevati vojno, dokler ne izvojujejo popolne neodvisnosti. Sedaj se poroča, da Krüger niti ne misli ne na kako pogajanje. Kitchener brzojavlja med drugim, da so se Buri na severovzhodnem delu Oranje zopet združili pod poveljništvom Deweta. Torej so bile vse one angleške vesti o Dewetovi smrti le pobožna želja. Neka privatna brzjavka iz angleškega vira javlja, da je sedem osmin vsega kaplanskega prebivalstva v odkriti ustaji. Najnovejša vest se pa glasi: Vojni minister Brodrick je v govoru, ki ga je imel nedavno, pripisoval krivdo na podaljšanju južno-afriške vojne predobrohotnemu postopanju z

Blagoslovljenje vogelnega kamena pri »Škofovih zavodih« v Št. Vidu nad Ljubljano.

omike in znanosti na kitajskih tleh. Bil je najboga-tejši mož na svetu ter je svojim dvema sinovoma zapustil poleg lepega števila milijard zlate in pre-mogove rudnike, več tovarn in mnogo posestev. — Cesarico-vdovo je, kakor se poroča iz misijonarskih krogov, nekdo napadel. Umoril je njenega spremlje-valca, cesarica je ostala nepoškodovana. Zločinca so ubili na mestu.

Vojna v južni Afriki. Krüger je baje iz-javil, da je pripravljen pogajati se za mir, ako se angleška vlada obrne naravnost do njega. Zahteva pa popolno neodvisnost burskih republik pod garan-cijo Rusije in Francije ter pomiloščenje za vse kap-landske ustaše; Buri bi bili nasprotno pripravljene

ustaši. V prepričanju, da mora zlomiti odpor Burov, odpošlje vlada novih čet v južno Afriko. Angleška vlada obljubuje 70 odstotkov od vsakega plena tistim, ki hočejo iti med vojake v Južno Afriko. Ali ni to barbarsko?

Pokroviteljstvo jutrovskih kristjanov je prevzela Francija, ki se pa ne meni dosti zanje. Sedaj se za pokroviteljstvo pulijo tudi drugi držav-niki, katerim pa osoda kristjanov ni veliko bolj pri srcu, kot je sedaj Francozom.

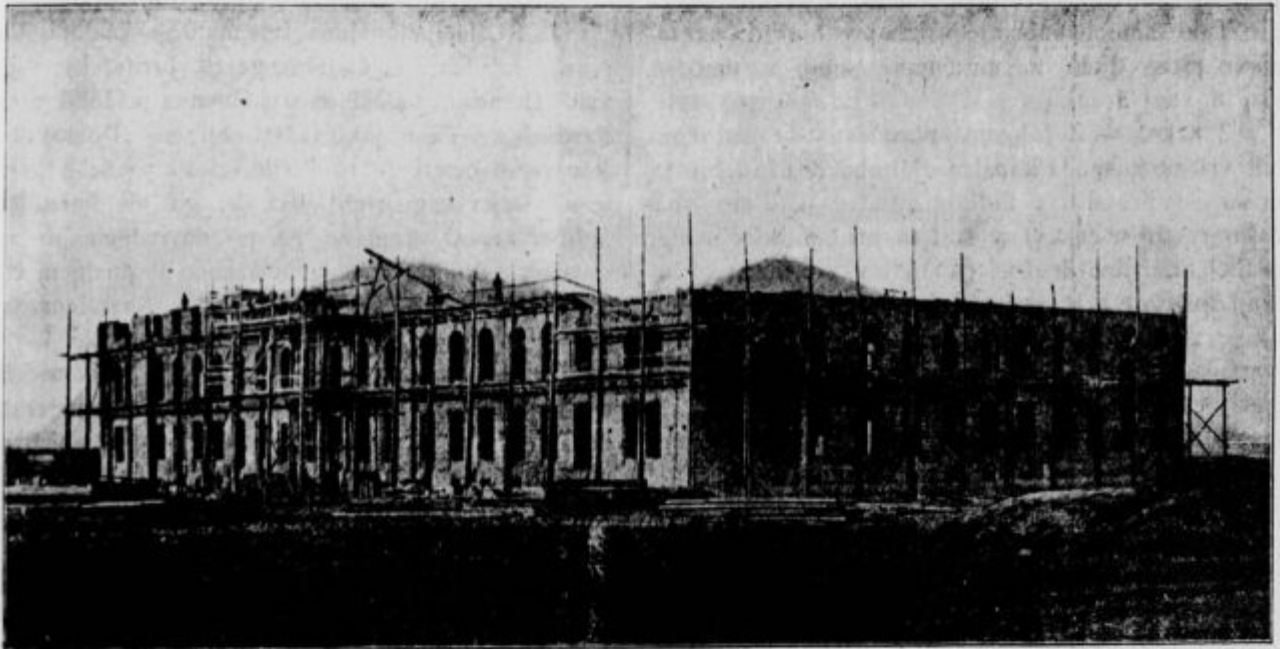

Dopisi.

Ribniški novičar. Kaj ne, dolgo časa me ni bito na okoli. Kaj je neki bilo? Pa saj morate sami vedeti, da gremo Ribničanje poleti zdomi. Jaz sem je vdaril gori na Gorenjsko. Ne verjamete, kaj se mi je gori primerilo! Gori nad Kranjem je bilo. Pridem v neko hišo; gospodinja me nekako od strani pogleduje in nazadnje reče: „Pa menda niste vi ribniški novičar?“ Kako pa to veste? vprašam. „No saj ste bili v „Domoljubu“ namalani“, odgovori. Tri dni in tri noči sem bival pod to gostoljubno streho in kako dobro se mi je godilo! Pa še za menoj so mi pisali, kako se jim je dobro zdelo, da so me

Poveznil bom svojo krošnjo pred vas in od dna vam razkladal dogodke iz naših krajev. Najspodnje novice so še tam od kresa, ko so škof prišli obiskat deželo s suhe robe. Seveda sem bil jaz prvi na postaji, kjer so imeli izstopiti. Kaj me je neki tako gnalo do škofa? Veste, slišal sem, da škof derejo ubozega kmeta in ga lupijo do belih kosti, zato bi rad videl, ali bode pri nas tudi tako, in zato so bile moje oči vedno vprte v škofove roke, kdaj se zasveti v njih krvavi nož. Nič nisem mogel opaziti, akoravno sem oprezoval več ko štirinajst dni. Toraj pri nas niso drli in lupili, pa kje so že morali, sicer bi ne pisal o tem pošteni „Rodoljub“.

Vendar je pa res, da sem videl za časa škofovega bivanja med nami neko nevarno klerikalno

„Škofovi zavodi“ v Št. Vidu nad Ljubljano, v kolikor so bili dovršeni do 30. oktobra 1901.

imeli pod streho, ta postrežljiva Zal... ova mati. Hvaležen sem jim in tudi „Domoljubu“, ker me je prinesel v podobi. Cudno se mi je zato zdelo, da so bili nekateri možje na naši Jurjevici radi tega na „Domoljuba“ nevoljni, češ, da se iz nas Ribničanov norčuje, in še nekaj žugali, da ga ob novem letu puste.

Domu se vrnivši dobom pa kar štiri pisma in sicer z Gorenjskega, Dolenjskega, Notranjskega in eno prav doli od hrvaške meje. Ta Hrvat mi piše, da naj pustim svojo torbico, ker ta je za Hrvate, in naj si izberem kako drugo posodo za svoje novice. Prav ima, vsacemu svoje, Hrvat u torbico, Ribničanu pa krošnjo! Zato bom nadalje prihajal s krošnjo v „Domoljuba“ in vam kazal svoje blago.

orodje in sicer v Sodražici. Ondotni zadrugarji so postavili ob zadružni hiši za škofov sprejem čeden slavolok s prav primernimi napisi na obeh straneh. Na strani proti trgu pa so sredi napisa kot rozeto napravili svoj zadružni grb — lep velik sveder. Ta-le sveder, akoravno samo narisani, je liberalce, kakor sem slišal, silno bodel v oči. Kaj bi še le bilo, ko bi bili zadrugarji prav pravcati sveder, tako v „štavti“ obesili gori na napis, gotovo bi kak liberalce oslepil vsled njega. Sicer jim je pa prav, tem liberalcem; zakaj pa pravijo zadrugarjem „svederci.“

V Loškem potoku v sredo dne 26. junija t. l. doživel sem vesel trenotek. Stal sem gori na Tabru pod lipo in ogledoval lepo okrašen Loški potok. Bilo je že par ur čez poldan, kar vidim župana Rusa

v spremstvu dveh mož stopati v župnišče. Poklonit se gre Presvetlemu knezoškofu. Zdaj bo mir in sloga v Loškem potoku, sem si mislil, in zato je radosti trepetalo pod lipo moje srce. Toda pride 12. september in ž njim volitve! Ko bi teh ne bilo, potem bi bil marsikateri mož, ki sicer ni!

V Ribnici so se dne 28. junija godile čudne reči. Nazadnjaki so postali naprednjaki, naprednjaki pa nazadnjaki; mračnjaki prosvetljeni, prosvetljeni pa mračnjaki. Ko se Presvetli knezoškof pripeljejo v ribniško faro, opazil sem spredaj same klerikalce — nazadnjake, napredni liberalci pa so stali z a d a j za kakim oknom, za kakimi durmi, plankami itd. torej pravcati nazadnjaki.

Tisti večer je bila po trgu razsvetljava; hiše klerikalcev so bile razsvetljene, liberalcev temne; toraj klerikalci prosvetljeni, liberalci pa mračnjaki.

Tako smo Ribničanje vsi naprednjaki in nazadnjaki, prosvetljeni in mračnjaki, samo vrstimo se, zdaj ti, zdaj drugi.

S Krke. — Z žalostjo sporočamo, da smo izgubili vrlega gospoda kapelana Jakoba Kleindiensta, ki so se preselili v Polhov gradec. Bili so vnet dušni pastir v cerkvi, v šoli in pri bolnikih, moder voditelj Marijine družbe, pa tudi v zasebnem občevanju ljubeznivi. Pograjcem čestitamo, da so dobili tako izvrstnega gospoda. Vam pa, častiti gospod, Bog plačaj obili trud in tudi v prihodnje blagoslovi Vaše delovanje!

Iz Sostrega — Sprejmi, dragi „Domoljub“, enkrat tudi iz našega tibega kraja majhen dopis. Dalje časa sem se je že čulo, da nam prestavijo našega iskreno ljubljenega gospoda kaplana, Henrika Bukovica. Skoro nismo verjeli, da bi se moglo kaj takega zgoditi, ker gospod so delovali med nami samo dve leti. Toda 8. septembra, v dan Marijinega rojstva, so nam sami naznanili raz leco, da nas morajo po ukazu višjega pastirja zapustiti. Vse je obšla žalost, jasen dokaz, kako priljubljeni da so bili gospod. In to priljubljenost so si zaslužili. Delali so vsestransko z besedo, bodisi na prižnici ali v spovednici, v šoli, ali izven šole. Še več pa, kot z besedo, dosegli so s svojim zgledom. Ker njih zgled, bodisi pri molitvi ali pri pomoči do revežev moral je vsakega navdušiti za dobro stvar. Posebno tovarniško ljudstvo jim ne more nikdar dosti zahvaliti za skrb, katero so imeli za njih dušne in telesne potrebe.

Spominjali se Vas bodemo, gospod kaplan, in obetamo Vam, da bodemo spolnovali Vaše nauke. Vam pa želimo obilno blagoslova božjega v novem vinogradu Gospodovem!

Iz Frankolovega na Štajerskem dne 11. nov. 1901. Zvedel sem od neke strani, da „Slov. Narod“ in „Rodoljub“ (seveda tudi ptujski „Štajerc“ gotovo ni

zaostal) neki mnogo o naših Frankolskih društvih poročajo. Podpisani vsled tega izjavljam, da je vodstvo društva in posojilnice tukaj popolnoma v poštenih kmetskih rokah ter v dobrem stanju, o čemer se je g. revizor „Gospodarske Zveze“ pri reviziji tukaj dne 28. nov. 1900 sam osebno prepričal. Nobeden pa izmed onih dopisnikov niti knjig niti društvenega blaga še nikoli ni pregledoval. Vsled tega so vsa poročila v onih listih jalova in do-cela zlagana. Enkrat za vselej pa s tem izjavljamo, da na take laži ne bomo odgovarjali, ker se nam zdi preneumno, da bi se s takimi poročili pečali, zato ker vemo, da vsak pošten čitatelj takim brezverskim liberalnim listom itak nič ne verjame.* Za kmetijsko društvo in posojilnico:

Matija Volanc
ravnatelj.

Iz Št. Jurija ob južni železnici. — Ta dopis Vam pošilja mladenič iz štajerskega Št. Jurija, kjer si je vrli „Domoljub“ zlasti med mladeniči pridobil precej naročnikov. Tukaj jako radi prebiramo „Domoljuba“, kar vemo ceniti dobro berilo, zlasti pa še odkar se je na Štajerskem rodil list, ki ga mi imenujemo „giftna krota“, sam se pa po nevrednem imenuje „Štajerc.“ Rodil se je ta umazanec ob pustnem času torej takrat, ko nemškutarjem in liberalcem vsa pamet zvodeni. Temu listu je zoperno vse, kar je katoliškega in slovenskega; poln je obrekovanja, zlasti do duhovnikov in narodnih pa gospodarskih društev. Sam se sicer izdaje za prijatelja kmetov, v resnici pa je največji sovražnik in izdajavec slovenske domovine. Zato ga je večina kmetov že zavrgla; naročniki odpadajo in videti je, da mora biti v velikanskih stiskah. Tudi pri nas v Št. Jurju že piska na zadnjo luknjo svoje gnile piščalke. Vse drugače pa se godi Vašemu „Domoljubu“, „Slovenskemu Gospodarju“ in „Našemu Domu.“ Ti trije časopisi pa se vedno bolj širijo. In mi mladeniči hočemo storiti vse, da ne bo hīše, kjer bi se ne čitali omenjeni časopisi, vedno zvesto stoječ pod zastavo, na kateri se blesti naše staro geslo: „vse za vero, dom, cesarja!“ — V. T.

Iz Stare Loke. Častiti gospod urednik! Z velikim veseljem smo prebrali »Domoljuba«. Ta Vaš list se res posebno trudi, da bi pomagal nam revnim ljudem in zboljšal naše revno stanje. Izvrstno misel je sprožil sedaj »Domoljub« s svojim člankom „male hranilnice“, v katerem se prav po domače razlaga, kako bi se lahko po malem vadili varčevati. Ta misel je tako izvrstna, da ne sme ostati samo na papirju, ampak se mora tudi uresničiti.

Če se ta misel izpelje, koliko bi se tem potom lahko prihranilo, koliko dobrega storilo, koliko slabega odvrnilo, to bo še le prihodnost pokazala.

Zatorej rodoljubi na delo! Nikar se ne plašite truda in težav. Vsak začetek je težak, tako je tudi ta, ali vedite, da vam bodo hvaležni še pozni rodovi. Koliko bi lahko naši mladeniči prihranili, ki sedaj ali zapijejo, ali pa zaigrajo, to mi le predobro vemo. Ravno tako je tudi z dekleti.

Vsak hlapec, vsaka dekla dobi še kdaj kak denar; res ni veliko; za pravo hranilnico premalo; tukaj v mali hranilnici bi ga pa lahko vložil, kar bi mu v sili le prav prišlo.

Tako pa sedaj gre vse rakom žvižgat, pa krčmarjem in kramarjem v žep.

Upam, da se voditelji naših Marijinih družb zavzamejo za to prekorsno stvar. Upam tudi, da bodemo v Stari Loki med prvimi, ki jo bomo ustanovili po nasvetu »Domoljuba« in to v najkrajšem času. — Zatorej pošteni slovenski mladeniči, pošteni dekleta, sprejmimo tudi varčevanje v delokrog Marijinih družb. Ne brigajte se zato, če kdo kaj zabavlja; naj le, saj beseda ni konj, da bi koga na tla podrla. Vsaka dobra stvar ima svoje nasprotnike. tako jih bo imela tudi ta. Vprašam Vas, ali porojnice Rafajzenovke niso imele nič nasprotnikov?

Imele so jih, imele, pa še koliko in jih imajo še dandanes; pa vsem so bile kos, tako bodo tudi »Male hranilnice«.

Zatorej le na noge! Glejte, da si kmalu ustanovimo »Čebelico« v svoj lastni blagor, in v blagor svojega bližnjega. Le potem se bo uresničil pogovor, ki pravi: Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača!

Iz Cola nad Vipavo. — Sprejmi, dragi »Domoljub« par vrstic od svojega prijatelja. Že večkrat bi ti bil poročal, pa nam kmetom ne preostaja veliko časa za pisanje. Mislim pa, da bi bilo dobro, če se ohrani v spominu tista psovka, katero nam je liberalni poslanec Božič na volivnem shodu vrgel v obraz. Rekel je: da so na katoliški strani sami zabiti in nevedni kmetje. Dragi sosede, zapomnimo si to! Tako nas liberalci grdiijo, zraven pa hočejo, da naj za liberalce glasujemo! Ali se hočemo ravnati po našem županu, ki bi najrajši našega g. župnika, če bi ga le mogel, v svoji liberalni jezi kar pohrustal. Ako bi bili v soseski vsi taki, ne pride noben duhovnik več k nam v službo! Pa hvala Bogu, naša soseska je še v veliki večini katoliška in ima še veliko večino mož poštenjakov, katerih ne omaja nobena grožnja, da bi s svojim g. župnikom ne stali v eni vrsti. Zato Vas, dragi sosede, že zdaj opozarjamo na prihodnje občinske volitve spomladi, da si izberemo tak občinski odbor in tacega župana, ki bo imel za nas kaj srca in pa voljo, svojo sosesko voditi v miru in prijaznosti z vsemi. Potem bodo za nas nastopili boljši in veselejši časi. Bo-

dimo pa složni in nikar ne poslušajmo liberalnih zapeljivcev, ki vse obetajo, store pa samo to, kar njim nese!

Slovenski novičar.

Izpred deželnega sodišča. V sled odredbe kasacij-skega sodišča se je vršila pred dež. sodiščem v Ljubljani nova obravnava proti č. g. kuratu Mlejniku, katerega se je dolžilo razžaljenja Veličanstva. »Narodu« je bila ta pravda povod za silno upitje. Te dni je deželno sodišče g. Mlejnika popolnoma opróstilo. »Juristi« v »Narodovem« uredništvu so torej pri vsej zadevi pridobili si le — dolge nosove.

Iz Cerkelj se nam piše: Zadnje občinske volitve so se brez prisotnosti glavnega agenta vršile mirno in redno. Ugovora ni bilo nobenega. Hribar in njegovi agentje so temeljito pogoreli; ž njimi vred je pa bil tudi prav nepotrební vodovod za vedno pokopan. Volivci, ki se niso dali preslepiti ne z denarjem in ne z drugimi sredstvi, so 5. in 6. nov. t. l. izzivačem in surovežem odgovorili tako jasno in glasno, da jim bo izid občinskih volitev še dolgo dolgo po ušesih zvenel. Farbarija in laž imata kratke noge.

Streljanje zoper točo se je, kakor posnemamo iz »Domovine«, v letošnjem letu na Spodnjem Štajarskem večji del jako dobro obneslo. Letos je peto leto, odkar se je ondi uvedlo streljanje, in na mnogih krajih so se pričeli o jako ugodnem uspehu tega postopanja. V okolici Slovenje Bistrice so streljali letos ob 32 viharnih dneh, in niti edenkrat ni padala toča. Jako sijajen dokaz o uspešnosti streljanja so imeli dne 20. avg., ko se je bližala jako huda nevihta od severozapada. Ta dan na dveh postajah niso streljali in toča se je vsula ter uničila tretjino žetve. Pri bližnjih postajah pa, kjer so streljali, so imeli samo močen vihar z dežjem. V okolici Slovenje Bistrice se ni letos pri streljanju zgodila nikakšna nezgoda.

Ogenj. Pogorel je 14. t. m. popoldne kozolec posestnice Ivane Blatnik v Spodnjem Težkem potoku. Škodo cenijo na 1600 kron, ker je zgorelo tudi mnogo žita in krme. Pogorelka je bila zavarovana le za 400 kron. V nevarnosti je bila vas in tudi bližnje Črmošnjice, a gasilci in prebivalstvo so ogenj omejili.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani se je med celim slovenskim in hrvatskim narodom vzbudilo novo zanimanje. Kakó je do tega prišlo, poročamo podrobneje v »političnem razgledu«; tudi nujni predlog naših in hrvatskih poslancev za vseučilišče prina-

šamo v današnji številki. Veliko občin in društev je že sklenilo izjave in jih odposlalo na državni zbor, v katerih se odločno zahteva ustanovitev teh najviših šol v Ljubljani. Dobro bi bilo, ko bi se vse občine zganile in sklenile take izjave. Take soglasne, odločne ter skozi in skozi opravičene zahteve bi na Dunaju menda vendarle ne mogli prezreti.

Izpred sodišča. Pri radeškem sodišču so se dne 22. t. m. imeli zagovarjati trije „neomahljivi liberalci“ iz Št. Janža. Pri deželnozborni volitvi v Št. Janžu, dne 12. septembra bil je predsednik volilne komisije gospod. kapl. Andr. Širaj. Izvoljen je bil v to soglasno, ker uživa zaupanje vseh treznih mož Št. Janške občine, tudi liberalnih. To pa ni bilo po volji trem „najodločnejim“ liberalcem — Antonu Knezu, Janezu Plazarju in Marko Sotlarju. Njih nejevolja je bila tem večja, ko je pri letošnji volitvi Št. Janška trdnjava padla — kajti liberalci niso več mogli dobiti absolutne večine. Vsi trezni možje v občini se obračajo od liberalne stranke. Kar je takih mož to pot volilo še liberalno, storili so le bolj iz stare navade, — v bodoče ostanejo „odločni“ popolnoma sami. Torej „odločni“ so bili 12. septembra jezni — čuteč, da jim je odklenkalo. Zato se je skovala lepa spletk — vredna Malovrhovih somišljenikov. Anton Knez in Janez Plazar jela sta pred sodiščem trditi, da je predsednik volilne komisije, g. kapelan Širaj glasovnico A. Kneza namesto vurno, v ta knil v svoj žep. Marko Sotlar je pa stopil pred komisijo in obdolžil g. Širaja, da je glasovnico A. Kneza zamenjal. sklicujoč se na Janeza Plazarja kot pričo, ki je pred komisijo temu pritrdil. G. kaplan je na to sumničenje takoj zahteval, naj se po orožnikih telesno preišče, — toda vsi člani komisije, med katerimi je bilo več odločnih liberalnih mož — n. pr. župan g. Majcen — in pa volilni komisar g. dr. Gallasch, so odločno zavrnilo ono sumnjo in volilno opravilo se je potem brez zadržka nadaljevalo in končalo. Razume se, da je g. Širaj nastopil pot tožbe proti onim „odločnim“, in pretekli terek se je vršila glavna razprava pri okrajnem sodišču v Radečah. Dognalo se je pri tej priliki, da je glavni obrekovalec, Anton Knez, bil že raditativne kaznovan. Na predlog obtožiteljevega zastopnika g. dr. Šusteršiča se je vsak obdolženec zaslislal posebe, v odsotnosti drugih obtožencev. Tako je prišlo, da je vsak malo drugače povedal. Zapletli so se v protislovja, — da je takoj bilo jasno, da ne govoré resnice. Ko se še zasliši priča Jernej Plazar in prebere izpovedba volivnega ko-

misarja dr. Gallascha, ki oba potrjujeta — osobito jasno g. dr. Gallasch — da je bilo očitano podtaknenje popolnoma nemogoče, in da je g. kapelan posloval vseskozi strogo pravilno, predlagal je dr. Šusteršič obsodbo onih treh obtožencev, dokazujoč, da je z brezdvomno jasnostjo dognano, da sta si Anton Knez in Janez Plazar celo reč izmislila v namenu, da bi g. Širaja kot političnega nasprotnika omadeževala in uničila. Razsodba se je glasila: Anton Knez, Janez Plazar in Marko Sotlar se obsodijo vsak na 10 dni zapora, poostrenega z dvakratno temnico in trdim ležiščem, ker so g. kapelana lažnjivo obdolžili nepoštenega čina. — Četrty obtoženec, Anton Sotlar, bil je na predlog dr. Šusteršiča oproščen, ker so se drugi obtoženci po krivici sklicevali nanj — kajti on ni ničesar žaljivega trdil o gosp. kapelanu.

† **Jozef Benkovič.** Zelo blagega in delavnega mladega duhovnika so pretekli ted-n položili v prezdognji grob. To je bil č. g. Jozef Benkovič, rojen l. 1869 v Kamniku, posvečen leta 1892. Koder je služboval, povsod ga imajo v najboljšem spominu. Pokojnik pa ni samó v dušnem pastirstvu prav marljivo deloval, ampak je tudi mnogo pisal. Preiskaval in popisoval je zlasti domačo zgodovino slovenskih dežela in katoliškega življenja v naši domovini. Škofija in slovensko slovstvo sta z njim mnogo zgubila. N. v m. p.!

Milostivi gospod prelat dr. Janez Kulavic, vodja kn. šk. duhovskega semenišča v Ljubljani, je bil imenovan od knezoškofijstva za vodjo bogoslovnih ved, na mesto pokojnega prošta dr. Leonarda Klofutarja.

Imenovan je č. g. Pet. Bohinjec, župnik v Horjulu, župnikom v Škocijanu na Dolenjskem. — V Horjul gre začasno za župnega upravitelja č. g. Janez Meršolj, kapelan na Dobrovi.

V začasni pokoj je stopil č. gospod Jakob Lovretič, kapelan v Horjulu, ter se šel zdraviti v Meran.

Umrl je č. g. Pavel Hrovat, župnik pri Sv. Petru v Savinjski dolini. Rojen je bil l. 1848 v Krašnji na Kranjskem.

Umrl je dne 11. t. m. Jozef Smolnikar, posestnik na Lokah pri Kamniku (župnija Spodnji Tuhinj), oče stolnega vikarja g. Luka Smolnikarja in c. kr. majorja 18. pešpolka g. Fr. Smolnikarja. Pokojnik je bil najstarejši mož v ondodni fari; porojen je bil dne 2. februarja 1817, torej bil v 85. letu svoje starosti. Bil je skozi celo svoje življenje prav do zadnjega vedno krepak na duhu in telesu: mož stare slovenske korenine, krščanskega

življenja, kremenitega značaja, izvrsten gospodar in najboljši oče, zato od vseh spoštovan. Naj v miru počiva in uživa plačilo pri Bogu!

Nesreča v Trnovem. V Trnovem na Notranjskem je 16letni Avgust Šusteršič pal z zvonika in si razbil glavo.

Občinski svet v Št. Vidu nad Ljubljano je izrekel zahvalo g. kapelanu Ferdinandu Erkerju ob njegovi ločitvi iz Šent-Vida za njegovo trudaljubivo in vspešno delovanje med tamošnjim ljudstvom.

Morilec svoje žene Francič, ki je, kakor smo poročali, pobegnil v Ameriko in bil ondi prijet, bo moral v kratkem nastopiti pot v staro domovino z uklenjenimi rokami in v spremstvu avstrijskega detektiva. List „The Joliet Daily News“ piše o njem: „Sem sta prišla avstrijski vicekonzul Schwegel in A de Tavaszy, konzularni tajnik, da izposlujeta od okrajnega sodišča potrebne papirje za oddanje Franciška Francič avstrijskemu sodišču. Z državnim pravnikom Mr. Heise sta uložila potrebno prošnjo pri sodniku Dibell.“

Najnovejši liberalni — konsum. Iz Planine nam poročajo, da ondi liberalci snujejo — konsum. Kaj porečete k temu, dr. Ferjančič?

V ječi se je obesil. V koperski ječi se je obesil te dni 39letni kaznjeneц Julij Baseggio pok. Julija iz Trsta. Ko je paznik ječe prišel ob 6. uri zjutraj, našel ga je viseti na neki vrvi, privezani za okno. Paznik je hitro prerezal vrv in tekel klicati zdravnika, ali bilo je prepozno, ker je bil nesrečnik že mrtev. Baseggio je bil obsojen dne 17. dec. m. l. pred deželnim sodiščem tržaškim na 2 leti in pol težke ječe in sicer radi ponarejanja denarja.

Oče, morilec svojega sina, obsojen na vešala. V Gradcu se je vršila pred porotniki zanimiva obravnava. Pred porotniki je stal 46 letni hlapec Osvald Silly. S plačo 50, 60 ali 70 kr. na dan — po zimi pa čisto ni nič zaslužil — imel je kot vdovec skrbeti za pet otrok. En otrok je bil bebast. Vse prošnje, da bi bebca spravil v kako hiralnico, bile so zaman. 2. septembra leta 1900 šel je zopet prosit v Gradec, a bil je zavržen k domačemu okr. zdravniku v Deutsch-Landsberg dr. Kandiču. Ta zdravnik ga niti poslušati ni hotel in ga je kar zapodil. Ko je s svojim bebastim sinom šel proti domu, ni imel niti krajcarja v žepu in rodila se mu je v razburjeni glavi grozna misel, naj sina umori. Peljal je sina na skrit prostor, zamašil mu ilovice v usta in ko je bil za dušen, ga je pokopal. Priče so izjavile, da je Silly sicer jako skrbel za otroke. Porotniki so soglasno potrdili krivdo in sodišče je Osvalda Sillyja obsodilo v smrt na vešalih.

Dečki zginjajo. Zadnji čas se je pripetilo, da je sem ter tja zginil kak deček, katerega ni bilo mo-

goče več dobiti. Policijski organi niso dobili za dotičnimi dečki nobene sledi. Taki pojavi zadnji čas niso redki v Ljubljani, po Kranjskem, Štajerskem in Primorskem. V Trstu je zopet zginil neki 12letni deček. Stariši, pazite na otroke!

Umrl je v Ljubljani c. kr. vladni svetnik v pokoju gospod Ivan Mahkott v 73. letu svoje dobe. Rojen je bil v Ljubljani. Leta 1876 bil je okrajni glavar v Črnomlju, leta 1883 v Logatcu in od l. 1879 okrajni glavar v Ljubljani. Leta 1895 je stopil v pokoj.

Umrl je dne 2. novembra v Trstu g. Edvard Morgretter, viši kontrolor. Naj v m. p.!

Drobtine.

Učenjaška neumnost. Neki francoski učenjak v mestu Lille se je rad pečal s tem, da je določeval velikost človeške postave v raznih stoletjih. Prišel je do sledečega sklepa: »Leta 1610 so bili ljudje primeroma 1.75 metra visoki, leta 1790 pa le 1.68 metra, l. 1820 pa 1.66 m., in sedaj 1.62 m. Potem takem pravi oni učenjak, da je bil prvi človek 5.10 metra visok in l. 4000 po Kr. rojstvu bodo zelo majhni ljudje in sicer le 38 cm. Konec sveta baje bo takrat, ko bodo tako majhni ljudje, da ne bodo mogli sploh živeti.

Sveti oče o svoji »bolezni«. Te dni je pisalo evropsko časopisje prav pogosto, kako da je sv. oče Leon XIII. obolel in da so mu najbrže že dnevi šteti. Iz Vatikana se poroča, da so vse te vesti neutemeljene. Ko so sv. očetu sporočili, kaj da pišejo časniki o njem, je dejal smehljaje: »Bržčas jim primanjkuje senzacionalnega gradiva, toda jaz še nimam časa, imam še mnogo dela za izvršiti.

Velika monštranca. V mestu Toledu na Španskem imajo monštranco, ki tehta 200 kg Vsa je iz srebra, polna dragih kamenov in se nahaja na nji blizo 260 majhnih kipov kot okraskov. V nji je skrita druga monštranca, ki jo je kupil toledanski kardinal de Cirperos iz zapuščine kraljice Izabele Katoliške. Kraljica jo je dala napraviti iz ameriškega zlata in tehta 165 kg. Da tako velikansko monštranco lahko rabijo pri procesiji sv. R. Telesa, imajo dragoceni voz, ki je tako napravljen, da monštranca ostane vedno v pravi navpični legi, če prav voz ropota po strmih toledanskih ulicah.

Kneipp o sladkorju. Neki mož pripoveduje, da je slišal iz ust tega prelata recept, kateremu takoj ni pripisoval dosti veljave, o katerem se je pa pozneje prepričal. »Pijte dopoludne in popoldne čašo sladkorne vode in jejte potem nekoliko črnega kruha,« je rekel ta zdravnik. Recept je že marsi-

kateremu na krvi bolnemu pomagal, kakor sploh csebam, ki jih splošna telesna slabost napade.

Poroka stoletnega ženina. V Alatri se je te dni oženil notar in mestni svetovalec Alviri po kratkem vdovčevanju v starosti polnih sto let. Mati »mladega« ženina je doživela 105 let.

Smola dveh roparjev. „Daily News“, časnik, ki izhaja v Novem Jorku, prinaša sledečo zanimivo novico: V mestu Waylandu v Ameriki sta imela dva sicer spretna a nevarna roparja čudno nesrečo. Gotovo, da je bila že mera polna in Bog ju je udaril s slepoto. Bila je temna noč, pristopila sta k hiši, začela sta pridno odstranjevati mreže in sta že sladko sanjala o zakladih, ki jih bosta nabrala v dobro založenih blagajnah bogate banke. Delo je bilo končano, roparja stopita v sobo, a kako se ustrašita naenkrat, ko ju tukaj z revolverjem v roki pozdravi policaj. Kako sta se jezila nad nemilo osodo, ko ju je namesto v banko privedla v spalnico policijske straže! Nevarna ptička sta prišla kar prostovoljno v roke pravice.

Predsednik Roosevelt je pokazal svoje blago srce. Nekoliko časa, predno je bil prednik Roosevelta pokopan, se je prigodilo sledeče: Neki častnik je zapovedal svojemu oddelku počastiti navzočega predsednika, ta pa ga je zavrnil rekoč: „V srcih, ki so ljubila Mac Kinleya, je on še vedno vladar. Dokler ne bo pokopan, ne želim, da me častite kot predsednika!“

Dijamanti perzijskega šaha. Ko je bil zadnjikrat perzijski vladar v Budimpešti, je odlikoval več oseb in jim podelil razne redove. Ker ni bilo pri rokah dosti pravih dijamantov, je ukazal, da se smejo pri teh redovih rabiti tudi umetno napravljeni dragi kamni. Neki bogatin, in sicer jud, je dobil solnčni red II. reda. Ko mu je bil ta red z oznaki izročén, spoznal je, da dijamanti niso pravi. Hotel se je bolj postaviti in dal na svoje stroške udelati prave dijamante in potem je šel zahvalit vladarja za red. Tudi ta je zapazil koj prave dijamante, in misleč, da so mu bili dani po pomoti, rekel je odlikovancu: »Oprostite, jaz sem se zmotil. Vi bi imeli dobiti odlikovanje I. reda.« Stopil je k njemu, vzel je oznake II. reda in pripel mu je I. red in zopet ponarejene dijamante. Poročilo o tem pa pravi, da sta bila sedaj baje oba zadovoljna, perzijski vladar in jud bogatin.

Izpoved umirajočega. Pred časom je prestopil k protestantizmu dohodninar mesta Inomosta, Janez Hoffer. Le-ta je pred svojo smrtjo poklical župnika od sv. Nikolaja in dve priči ter zopet prestopil h katolicizmu, češ, ne upam se umreti kot krivoverec. Proti priči, staremu mesarju, obrnjen, je dejal: »Prav si imel, Janez, če je le en Bog, ne morem imeti dvalet ver.«

Krščanska vzgoja.

(Dalje.)

Učijo naj jih kako naj s pridom poslušajo pridige in krščanske nauke. Silno koristno je, ako vprašajo otroke, o čem je bila pridiga, ter jim še nekoliko razložijo in še sami pristavijo koristne opomine. Posebno pa naj jih večkrat pripravijo, da bodo vredno in prav pobožno sprejeli zakramenta sv. pokore in sv. rešnjega Telesa. Ako pa otročiček ne hodi še k spovedi, opomni naj ga vzgojitelj večkrat, posebno o slovesnih dneh in velikih praznikih ti-tega srečnega dne, ko pojde prvikrat k spovedi, prvikrat k sv. obhajilu; kako naj že zdaj misli na to, kako naj se že zdaj varuje greha, lepo moli itd., da bo mogel biti vreden tolike milosti. Večkratno vredno prejemanje svetih zakramentov je najboljši vzgojilni pomoček; zato je po vseh res dobrih vzgojiščih med drugimi domačimi pravili uvrščena tudi zahteva, naj gojenci večkrat sprejmo sv. zakramente, vsak mesec ali še večkrat. Kar je pa po tacih izvrstnih zavodih tako koristno, koristno mora biti tudi za vsako posamezno družino.

č) Varujejo naj se pa vzgojitelji tudi vsake pretiranosti. Nedelje in prazniki naj nikar ne bodo otrokom dnevi posta in pokore. »Veselega služabnika je Bog vesel«, velja že za odrasle ljudi, koliko bolj za živo, nemirno mladino. Naj se jim le privoščijo kako veselje, toda primerno in spodobno bodi vselej mladostno razveseljevanje, zmerno pa v pravem redu in o pravem času. Menim, da to je v vzgojstvu največja umetnost: otrokom preskrbeti pravo vedrilo in veselje. S tem se namreč priklonejo na dom, da jih tako ne mika tuja družina in drugotno razveseljevanje. Posebno bolj odrasli mladini treba je skrbeti za to, da se ji prikupi domače družinsko razvedrovanje. Večkrat se ta namen doseže že s tem, da skupno prebirajo podučne ali tudi kratkočasne knjige. Osobito je to prevažno vprašanje za sedanji čas, ko raznovrstna društva tolikanj vabijo in silijo k skupnim veselicam in zabavam.

d) Glavna reč pa je, kakor pri vsem vzgojevanju, tudi tukaj: **lastni lep izgled.** Starišem in vzgojiteljem samim morajo biti Gospodovi dnevi — sveti dnevi, ako hočejo, da jih bodo vredno posvečevali tudi otroci. Kar hočejo, da bi otroci storili ob teh Bogu posvečenih dneh, naj sami storijo in pa kažejo z dejanjem: sami naj bodo zvesti v službi božji, sami naj lepo molijo ves čas med službo božjo; sami naj pazno poslušajo pridigo in krščanski nauk ter se doma pogovarjajo o tem, kar so slišali; sami naj večkrat o praznikih sprejmo svete zakramente; sami naj se zadovoljujejo z domačim veseljem itd.

Izglede starišev in vzgojiteljev je tu'aj še prav posebno imeniten iz tega vzroka, ker po tej poti nastanejo neke svete družinske navade, ki se potlej podedujejo od roda do roda in ostanejo neka sveta dedščina za stoletja ter so nespodmakljiv temelj družinske sreče. Naj le samo v misel vzamem prelepo navado premnogih družin, ki vsak dan (zjutraj in zvečer) skupno molijo sveti rožni venec. Kakor so stariši delali, tako delajo otroci in otrok otroci. Kolika sreča res so take lepe navade za posamezne, družine in cele narode. Toraj še enkrat: uči z lastnim izgledom!

Prilodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 5. decembra 1901 zvečer.

Tržne cene v Ljubljani

od dne 10. nov. do dne 16. nov

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	30	Pšenična m. 100 kg.	28	20
» » II. »	1	10	Koruzna » »	16	40
» » III. »	1	—	Ajdova » »	28	—
Telečje meso »	1	30	Fizol, liter . . .	—	30
Prasičje » sveže	1	50	Grah, » . . .	—	50
» » prek. »	1	70	Leča, » . . .	—	20
Kostrunovo meso	—	80	Kaša, » . . .	—	20
Maslo » »	2	40	Ričet, » . . .	—	—
Surovo maslo »	2	—	Pšenica . 100 kg	19	—
Mast prašičja »	1	50	Rž . . . » »	15	—
Slanina sveta »	1	30	Ječmen » »	13	20
» » prekajena »	1	60	Oves » »	16	—
Salo	1	30	Ajda » »	14	—
Jajce, jedno . . .	—	8	Proso, belo, » »	16	—
Mleko, liter . . .	—	20	» » navadno » »	15	20
Smetana liter . . .	—	80	Koruzna » »	13	—
Med . . . . . kg	—	80	Krompir » »	4	20
Krompir	—	—	Drva, trda, seženj	9	20
Piščanec	1	20	» mehka, »	5	80
Golob	—	40	Seno, 100 kg . . .	6	—
Raca	—	—	Slama, » » . . .	6	—
Gos	—	—	Stelja. » » . . .	—	—

Loterijske srečke.

Dunaj,	9. novembra	30	54	12	42	14
Gradec,	9. novembra	43	12	56	88	50
Linc,	16. novembra	59	33	6	5	19
Trst,	16. novembra	32	39	27	76	25

Ali si želite

427 (10-1)

mного jajo po zimi?

več in boljsega mleka?

dobro zdebelenih prascev?

zdravo in lepo črnočrno?

močno, ustrajno vprežno žival?

Primešajte toraj krmni Barthel-jevo redilno apno! Nikoli vam ne bo žal za ta mali trošek. Nauk za porabo brezplačno. **Mihael Barthel** in dr. na Dunaju, X.

V Ljubljani je na prodaj pri: Ant. Kanz, Franc Grošelj, Ant. Korbar, Edm. Kavčič, Pet. Lassnik, Jan. Perdan, A. Šarabon.

Doktorja pl. Trnkóczyja

že mnogo let izvrstno preskušena zdravila, redilna in dietetična sredstva, priporočena v stotinah zahvalnic, priporoča in razpošilja 267 (12-11)

lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Najceneje se dobivajo, če se naroča po pošti v tej lekarni, odkoder se ta zdravila vsak dan takoj pošiljajo na vse strani sveta s povratno pošto s poštnim povzajem, tudi celo samo en komad z natančnim rabilnim navodilom.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nervozne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja Dr. pl. Trnkóczyjev

Kakao sladni čaj

kot tečno, krepljivo, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Bolje kot sladna kava. Zavojček (1/4 kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: Dr. pl. Trnkóczyja

Želodečne kapljice.

Izorno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepljivo, bolelost utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Stekl. 40 h, pol tucata K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne.

Odvajajo blato brez vseh bolečin, kakor se to šestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Ubranjajoče je to sredstvo zoper bolezniki, ki morejo nastati vsled zapehe, napanjanja itd. Škatla 42 h, šest škatlic 2 K 10 h. — **Poukrene kroglice.** Škatla 80 h. tri škatle 2 K.

Prani, pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup.

prirujen z lahko raztvorljivim apnenim železom, utešuje kašelj, raztvorja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali udov ovet (Gichtgeist)

prilagodljiv je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljuje drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Tinktura za kurja očesa,

preskušeno sredstvo

proti boleznim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priložnim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne priprave za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja

Živinski

redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljevan, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Prasičji redilni in krmilni prašek.

stveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolsče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Pozor! Ta prašičji prašek in Kakao-Sladni čaj dobite tudi v vseh prodajalnicah, če pa ne, potem po pošti!

Varstvena znamka.

MOKA! Podpisani priporočam sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko zalogo lepe **pšenične moke** in otrobov. Imam vedno tudi svežo **ajdovo moko** brez riževe primesi, **ričeno** in **koruzno moko**. Prodajam na drobno in na debelo. Na deželo pošiljam vreče po 50 *kg* proti povzetju. Vse po najnižji ceni. Uzorci in ceniki so franko na razpolago. Postrežba zanesljiva. Trgovcem in društvom dovoljujem znižane cene, tudi drugim pri večjih naročilih.

Franc Zorec, 430 (3-3)
v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 23.

Kmetiška posojilnica Ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Knezovi hiši, Marije Terezije cesta števil. 1

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike 264 (12-10) plačuje.

Uradne ure rasun nedelj in praznikov vsak dan od 8-12. ure dopoldne.

Pošt. hran. urada števil. 828.406. — Telefon števil. 5.

Ivan Kordik v Ljubljani

Prešernove ulice števil. 10-14.

Priporoča vsake vrste drobne na debelo in drobno, posebno potrebščine za **črevljarje, krojače, sedlarje**.

Jedilno orodje posebno za gostilničarje: nože in vilice 12 parov od K 3- naprej; žlice cinaste tucat od K 2-40 naprej; žlice aluminium tucat od K 4- naprej; žlice alpaka tucat od K 9- naprej; za kavo tucat od K 1-20, 2-20 in 4-40 naprej. 413 6-6

Velika izbira vsake vrste špaga, posebno nizka cena za večje odjemalce.

S mrekove storže

v manjših množinah kakor tudi cele vagone kupuje po najvišji ceni 437 (2-2)

Ivan Majdič v Kranju.

Trgovina z železnino

Andr. Druškoviča naslednik

VAL. GOLOB

Mestni trg 10 Ljubljana Mestni trg 10
priporoča **poljedelske stroje,** 305 (20-14)

mlatilnice in slamoreznice,

najboljše tovarne, **močne pluge, roman in portland cement, štorje in strešni klej, nepremožljive plohte za vozove, peči, štedilnike** nove vrste, **tehnične, uteže, mesoreznice, gumnate cevi, pipe, ventile** in drugo opravilo za gostilničarje, velika zaloga **kuhinjske posode, vsakovrstne električne varjene verige,** vsakovrstno orodje in sploh vse v to stroko spadajoče predmete po ugodnih cenah. — Velika izbira pristno pozlačeni **nağobnih križev.**

Ceniki križev na zahtevanje brezplačno!

Zobozdravniški in * * tehnični atelje.

Ruvanje zob s kloretilom, dušikovim oxydulom (Luftgas) itd. — Plombiranje zob z zlatom, porcelanom in drugimi sredstvi. — Zlate krone in sponje, zobovja iz kavčuka, aluminija in zlata.

426 6-4 **Zobozdravnik**

Dr. Rado Frlan

Ljubljana, Špitalske ulice števil. 7. I.

Ordinira od 9. - 12. ure, od 1. - 6 ure. Za uboge brezplačno ruvanje zob od 8. - 9. ure zjutraj.

Največji izbor.

(16-15)

